

Anskaffelsesstrategi Gjesdal kommune 2025 - 2028

Innhold

1	Innledning og formål	2
2	Verdi og visjon	3
3	Hovedmål.....	3
3.1	Delmål – Økonomisk bærekraft og tjenestekvalitet	4
3.2	Delmål – Styring og kontraktsoppfølging	4
3.3	Delmål – Kompetanse, kulturbygging og samarbeid	5
3.4	Delmål – Innovasjon og leverandørutvikling.....	5
3.5	Delmål – Samfunnsansvar og sosial bærekraft	6
3.6	Delmål – Klima og miljøvennlige anskaffelser.....	6
4	Forutsetninger	7
5	Gjennomføring.....	7
	Kortversjonen – Anskaffelsesstrategiens hus	9

Foto: Stig Hess/Gjesdal kommune

1 Innledning og formål

Gjesdal kommune anskaffer årlig varer og tjenester for i overkant av 500 millioner (2024 tall inkl investeringer) Dette utgjør 30 % av vårt årlige budsjett.

Avtalene som inngås, er viktige både for Gjesdal kommune, brukerne våre og leverandørene. Anskaffelsesstrategien skal ivareta lovens formålsbestemmelse og intensjon om å «fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser, samt bidra til at det offentlige opptre med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte». Med dette følger et ansvar om å opptre som en profesjonell innkjøper og sørge for å få mest mulig igjen for midlene. Samtidig ønsker vi å bruke anskaffelsene strategisk for å ta samfunnsansvar og å bidra til den innovasjon og virksomhetsutvikling vi trenger.

Gode offentlige anskaffelser trekkes frem som avgjørende for at offentlig sektor skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag. På den måten blir offentlige anskaffelser et viktig virkemidlene for å nå målsetninger også i forhold til for eksempel samfunnsansvar og tjenestekvalitet.

Det bredere fokuset på anskaffelser som et «universalverktøy», gjør at det stilles stadig strengere krav til prosessene og kompetansen til de som er involvert i disse. I tillegg til inngående kunnskap om regelverk og økonomi, stilles det krav til kompetanse innen stadig flere områder, som eksempelvis klima og miljø, etisk handel, seriøst arbeidsliv, innovasjon og leverandørutvikling. Dette gjør også at prosessenes kompleksitet og omfang øker, og det stilles mye strengere krav til oppfølging av avtaler for å sikre at man faktisk får ut de effektene man har lagt opp til gjennom anskaffelsen.

Anskaffelser er et strategisk viktig område for oss og skal være med på å sikre at vi når våre mål. Ofte er det en direkte sammenheng mellom kvaliteten på de anskaffelsene vi gjør, og kvaliteten på de tjenestene som vi leverer.

Vi må også tenke helhetlig i forhold til bærekraft, vi må sikre både sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft for å dekke god behovsdekning. Bryllupskakemodellen fra Stockholm Resilience Centre illustrer de 17 bærekraftsmålene på denne måten.

Anskaffelsesstrategien skal understøtte Gjesdal kommune sin hovedstrategi, nedfelt i kommuneplanen, og beskrive en overordnet tenkning og adferd for anskaffelser. Anskaffelsesstrategien skal gi et felles grunnlag for gjennomføring av anskaffelser og sikre effektiv ressursbruk. Vi skal gjennomføre anskaffelsene i tråd med lov og forskrift og sikre kravene til konkurranse, likebehandling og åpenhet.

Strategien gjelder for alt anskaffelsesarbeid som gjennomføres i vår organisasjon, på tvers av enheter og for alle faser i en anskaffelsesprosess; fra planlegging av anskaffelsen til kontrakten er slutt. Den berører alle deler av organisasjonen, og alle ansatte har et felles ansvar for å bidra til at vi lykkes med å nå målene.

Hovedmål og delmål i strategien er en rullering av tidligere strategi fra 2019 samt politiske føringer og satsinger og forbedringer på innkjøpsområdet.

2 Verdi og visjon

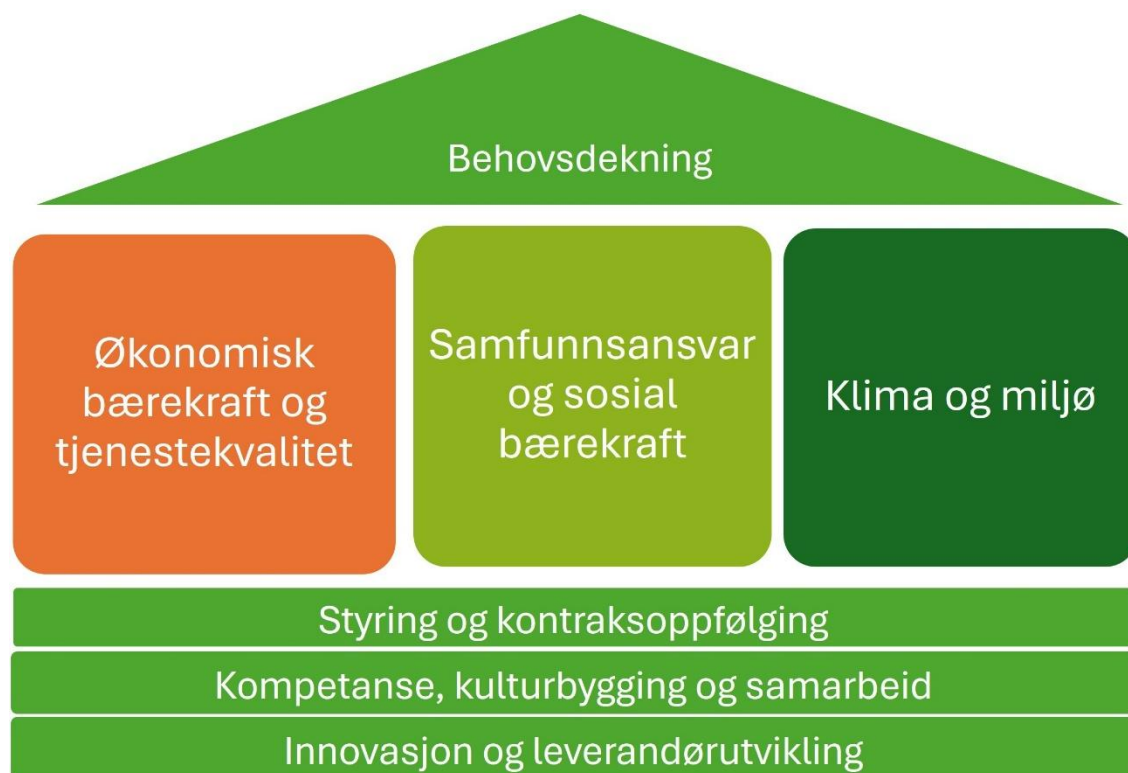
Vår overgripende visjon er **Bedre sammen**. Vi jobber etter verdiene *fremtidsretta, inkluderende og lagspiller*.

Gjesdal kommunes visjon for anskaffelsesområdet er at vi skal være profesjonelle innen offentlige anskaffelser, og å undersøke muligheter og å finne bærekraftige løsninger sammen. Gjesdal kommune sin målsetting om et mer attraktivt og bærekraftig lokalsamfunn skal også synliggjøres i anskaffelsesstrategien.

3 Hovedmål

Anskaffelser skal bidra til bærekraftig verdiskapning til lavest mulig ressursbruk, og skape tillit til Gjesdal kommune som innkjøpsmyndighet.

Målet innebærer at anskaffelsene skal støtte kommunens overordnede mål, å dekke vårt behov for varer og tjenester for en best mulig tjenesteproduksjon for våre innbyggere. Det skal gjennomføres økonomiske og kvalitative gode anskaffelser med vekt på klima-, miljø- og samfunnsansvar. Anskaffelsene skal være korrekte og det skal legges til rette for god anskaffelsesfaglig kompetanse, innovasjon og nytenkning. Det skal tilstrebes å ha gode prosesser, samt ha fokus på oppfølging og kontroll.

For å oppnå hovedmålet prioriteres 6 delmål i strategiperioden illustrert i figuren over og utdypet i de følgende underpunktene.

3.1 Delmål – Økonomisk bærekraft og tjenestekvalitet

Gjesdal kommune gjennomfører sine anskaffelser profesjonelt og bruker handlingsrommet for å oppnå økonomiske og kvalitativt gode anskaffelser som dekker vårt behov og gir gode tjenester til våre innbyggere.

Anskaffelsesprosessen skal resultere i økonomiske og kvalitative gode anskaffelser som står i forhold til behovet. Innkjøpsleder har ansvar for gjennomføringen av anskaffelsene og skal tidlig inn i prosessene. Anskaffelsesprosessen skal gjennomføres i tråd med regelverket og med stor integritet.

Ønsket effekt:

Gjennomføring av anskaffelser skal kjennetegnes av effektivitet og høy anskaffelseskompetanse samtidig som etiske prinsipper ivaretas. Det skal stilles krav som sørger for at Gjesdal kommune får de beste leverandørene, som gir det beste produktet/tjenesten. Dette med bakgrunn i pris/kostnad og kvalitet. Kravene skal balanseres slik at det oppnås en reell og rettferdig konkurranse.

3.2 Delmål – Styring og kontraktsoppfølging

Gjesdal kommune skal ha fokus på styring, kontroll og oppfølging i sine anskaffelser.

Systematisk oppfølging og kontroll er fokusområde og vi må ha rutiner for dette. Riktig bruk av kontrakter er nødvendig for å sikre at leverandør leverer i henhold til kravene, slik at kontraktsfestede krav nås.

Vi må sikre effektive innkjøp for å ta ut mest mulig gevinst. Vi må sikre god kontraktsoppfølging, avtalelojalitet og at flest mulig av de varer og tjenester vi har bruk for har innkjøpsavtaler. Vi må unngå at kjøp gjøres uten avtaler der det skulle vært avtaler og at kjøp gjøres utenfor rammeavtalene når disse finnes.

Kategoristyring er en måte å organisere innkjøpsarbeidet på som innebærer at produkt og tjenester med lignende egenskaper blir gruppert og behandlet som en kategori. Vi mangler statistikkgrunnlag for å gjøre en slik kategorisering og å bruke det aktivt ved utlysning av konkurranse og i kontraktsoppfølgingen.

Digitale verktøy skal brukes til planlegging, konkurransegjennomføring og avtaleoppfølging. KI (kunstig intelligens) kan brukes der det er forsvarlig, men må brukes med varsomhet på områder der det utgjør en risiko og der det ikke kan gjøres feil.

Ønsket effekt:

Kontraktsvilkårene følges opp og brukes gjennom hele avtaleperioden. Det må tydeliggjøres hvem som har ansvar. Vi skal ha fokus på å fremme høy lojalitet og riktig bruk av inngåtte avtaler. God oversikt og kontroll over løpende avtaler, hvilke avtaler som forfaller, og hvilke avtaleområder som krever samordning til nye avtaler. Standardisere og kategorisere av varer og tjenester på et overordnet nivå er ønskelig, for å se på gevinstpotensialet. Bruk av digitale verktøy og KI der det er egnet.

3.3 Delmål – Kompetanse, kulturbygging og samarbeid

Gjesdal kommune skal, gjennom kompetanse- og kulturbygging, bidra til å utvikle felles tenking og adferd i anskaffelsesarbeidet. Vi inviterer til samarbeid med andre kommuner.

Det skjer kontinuering endringer i lov, regelverk og føringer og det derfor behov for økt kompetanse og forståelse for anskaffelsesområdet og prosessene rundt dette. Felles holdning, tenking og adferd må sikres.

For å sikre aktiv bruk av mulighetene i anskaffelsesregelverket, må det settes fokus på å utfordre vante forestillinger om arbeidsmåter, samarbeidspartnere og løsninger.

Gjesdal kommune skal fortsette arbeidet med å tydeliggjøre ansvar og roller med tanke på å profesjonalisere alle nivåer i prosessen. Lederne må gå foran som strateger og kulturbyggere i anskaffelsesarbeidet. Det må være økt fokus på solid strategisk og anskaffelsesfaglig kompetanse for å kunne ta bevisste og gjennomtenkte valg på strategisk viktige anskaffelsesområder med behov for innovasjon.

Gjesdal kommune skal initiere og fremme bruk av felles avtaler med andre kommuner, og være en kompetent og attraktiv samarbeidspartner.

Ønsket effekt:

Gjennomføring av anskaffelser skal kjennetegnes av intern effektivitet og høy anskaffelseskompetanse. Ledere og fagpersoner skal ha forståelse og økt kompetanse. Det skal avsettes tilstrekkelig ressurser i organisasjonen til å delta/bidra i innkjøpsprosessene, slik at prosessene gjennomføres effektivt og på en god måte. Vi skal videreutvikle samarbeidet med Jærkommunene og søke utstrakt samarbeid med andre.

3.4 Delmål – Innovasjon og leverandørutvikling

Gjesdal kommune skal være en pådriver for teknologiutvikling, innovasjon, leverandørutvikling og verdiskapning, for å møte dagens og morgendagens behov.

Det skal tas i bruk ny teknologi og smarte løsninger for å bidra til det grønne skiftet, effektivisere arbeidsprosesser, bedre tjenestetilbudet og skape nye markeder for næringslivet.

Gjesdal kommune skal gjennomføre innovasjonsvennlige anskaffelsesprosesser, som tar utgangspunkt i behovet, benytte dialog og mest mulig åpne og funksjonelle krav. På den måten utfordrer vi leverandørmarkedet til å komme frem til nye og bedre løsninger og medvirker derfor til næringsutvikling. Modellen vi brukte for gjennomføring av anskaffelsen på Helsekvartalet som også inkluderte en samspillsmodell med valgt leverandør, er et godt eksempel på dette.

Vi må lytte, utfordre og invitere til dialog, samhandling og nyskaping med aktuelle aktører som forskningsmiljøer og næringsliv. Vi må forene og utnytte gode krefter i egne rekker, leverandørmarkedet og ideell og frivillig sektor.

Gjesdal kommune har vært med i forsknings og utviklingsprosjektet FABULOS sammen med 5 andre byer i Europa og har opparbeidet seg mye kunnskap om før-kommersielle anskaffelse som metode. Erfaring fra dette prosjektet har gitt oss god innsikt i en slik gjennomføringsmodell.

Ønsket effekt:

Innkjøpsmakten og handlingsrommet skal brukes til å utvikle innovative og bærekraftige produkter og tjenester. Vi må tilpasse og utviklet leverandørmarked, slik at Gjesdal kommunes eksisterende og fremtidige behov blir dekket.

Inkludere lokale leverandører og næringslivet på en hensiktsmessig måte innenfor handlingsrommet i gjeldende regelverk.

3.5 Delmål – Samfunnsansvar og sosial bærekraft

Gjesdal kommune er sitt samfunnsansvar bevisst ved å gå foran som en ansvarlig forbruker og etterspørre varer og tjenester med høy etisk og sosial standard.

Det offentlige skal gå foran som en ansvarlig forbruker og stille krav til våre leverandører når det gjelder etiske og sosiale forhold. Oppdragsgiver skal samtidig følge opp og kontrollere de krav som stilles i anskaffelsen blir fulgt. Gjesdal kommune vil stille krav til bruk av lærlinger, universell utforming, ILOs kjernekonvensjoner, lønns- og arbeidsvilkår og andre seriøsitetskrav basert på en risikovurdering for hver anskaffelse og de lover og regler som gjelder for den aktuelle anskaffelsen.

Gjesdal kommune er en inkluderende kommune og tar samfunnsansvar når det gjelder å skape et rausere arbeidsliv slik at vekst og attføringsbedrifter kan få mulighet til å være leverandør eller underleverandør i noen sammenheng.

Ønsket effekt:

Anskaffelsene skal bidra til bedre arbeidsforhold, respekt for grunnleggende menneskerettigheter, sikre like vilkår og fremtidig konkurransekraft for næringslivet. Ved å gjennomføre samfunnsansvarlige anskaffelser bidrar vi til et bedre omdømme og at allmenheten får tillit til at det offentlige opptre med høy integritet.

Bruke verktøy fra DFØ (Direktoratet for Forvaltning og økonomistyring), og følge opp Norgesmodellen og Seriøsitetsbestemmelsene (utarbeidet i et samarbeid mellom DFØ, BNL, Fellesforbundet og KS)
Vurdere om vekst- og attføringsbedrift kan være mulige leverandør eller underleverandør.

3.6 Delmål – Klima og miljøvennlige anskaffelser

Gjesdal kommune skal bruke anskaffelser som et strategisk virkemiddel for å redusere klimagassutslipp og negativ miljøpåvirkning.

Vi skal gå foran som en ansvarlig, miljøbevisst oppdragsgiver og etterspørre løsninger som er bra for klima og Miljø. Dette er teknologier og produkter som trengs i fremtidens lavutslipp samfunn, som det er viktig å skape et marked for.

Gjesdal kommune skal være en krevende kunde, som utfordrer leverandørmarkedet til nytenkning og omstilling for å skape en grønnere, mer bærekraftig og fremtidsrettet kommune.

Vi skal vurdere om behovet kan løses uten anskaffelse. *Den mest klimavennlige anskaffelsen er den vi ikke gjør.* Videre skal vi vurdere de andre stegene i miljøpyramiden.

Ønsket effekt:

Være et kraftig virkemiddel i arbeidet med det grønne skiftet.

Gjennom våre anskaffelser bidra til et lavest mulig forbruk og miljøbelastning, samt fremme klimavennlige løsninger. Fremme bærekraftig utvikling og omstilling til lavutslippssamfunn.

Legge til rette for og etterspørre kortreiste produkter der det er naturlig.

4 Forutsetninger

Høy ledelsesforankring og felles forståelse for innkjøpsaktivitetene i organisasjonen er en viktig forutsetning for at dette arbeidet skal lykkes. Arbeidet med anskaffelsesområdet må være organisert slik at det tydelig definerer ansvar og roller. Dette skal gå frem av innkjøpsretningslinjene som innkjøpsleder har ansvar for.

Anskaffelsesstrategien må kommuniseres ut i hele organisasjonen, for å sikre nødvendig kjennskap og forankring. Oppnåelse av de mål som fremgår av anskaffelsesstrategien avhenger av at det settes av tilstrekkelig tid og ressurser i organisasjonen til å delta i anskaffelsen og at disse har nødvendig kompetanse.

5 Gjennomføring

Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for strategien. Innkjøpsleder har ansvar for å koordinere arbeidet og å rapportere på fremdrift. Alle ansatte har et ansvar for å bidra til at målene i strategien nås. Ledere har et spesielt ansvar for sin avdeling.

Anskaffelsesstrategien skal konkretiseres i en årlig handlings- og tiltaksplan som godkjennes i KLT og gjelder for påfølgende år. Innkjøpsleder har ansvar for å lage handlingsplanen.

Økonomisjef følger opp strategien gjennom de ordinære årshjulsprosessene og iverksetter tiltak i budsjett og økonomiplanen (HØP). Rapportering på de viktigste tiltakene vil inngå i kommunens årsrapport.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges til grunn at ansatte i Gjesdal kommune følger strategiens føringer og gjennomfører strategiens tiltak innenfor vedtatte budsjetter i strategiperioden.

Innen kompetanseheving og digitalisering kan det være behov for ekstra midler enkelte år og dette må innarbeides i fremtidige budsjett og økonomiplaner.

Kritiske suksessfaktorer

For å lykkes med gjennomføringen av strategien er det behov for at:

- anskaffelsesstrategien er forankret fra topp til bunn i virksomheten.
- alle anskaffelser gjennomføres i henhold til gjeldende regelverk og interne rutiner, og at kontrakter etterleves og følges opp.
- informasjon om strategien kommuniseres ut til hele virksomheten og at det rapporteres på tiltak og måloppnåelse
- handlings- og tiltaksplanen inneholder konkrete tiltak, kvantifiserbare mål, klare frister og definerte ressursbehov

Tilgjengeliggjøring av strategi

Strategien vil bli publisert på Gjesdal kommunes nettsider og andre aktuelle kommunikasjonskanaler.

Kortversjonen – Anskaffelsesstrategiens hus

Hovedmål: Anskaffelser skal bidra til bærekraftig verdiskapning til lavest mulig ressursbruk, og skape tillit til Gjesdal kommune som innkjøpsmyndighet.

